

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТАТНЬОГО РІВНЯ ЛІКВІДНОСТІ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

студентка гр.Ф-83 Кривоzub В. О.

Банківська ліквідність відіграє життєво важливу роль як у діяльності окремого комерційного банку, так і у фінансовій системі країни в цілому. Щоденна робота з підтримки достатнього рівня ліквідності є неодмінною умовою самозбереження та виживання банку.

Неліквідний банк не може виконувати свої функції і проводити операції з обслуговування клієнтів, його рейтинг знижується, що значно ускладнює запозичення коштів із зовнішніх джерел, банк втрачає потенційний прибуток. Тому вирішення проблеми ліквідності повинно мати найвищий пріоритет у роботі керівництва банку.

Практика управління ліквідністю свідчить, що недостатній її рівень часто стає першою ознакою наявності в банку серйозних фінансових труднощів. За таких умов, як правило, починається відплив клієнтів і закриття рахунків, що, у свою чергу, веде до підвищення потреби в ліквідних засобах.

Банки змушені шукати джерела поповнення грошових коштів через продаж найбільш ліквідних активів і запозичення на ринку. Але продаж активів може здійснюватися за несприятливих ринкових умов, а кредитори, зазвичай, неохоче надають позики банку, котрий перебуває на межі банкрутства, вимагаючи додаткового забезпечення і підвищення процентних ставок. Тому такі дії банку зводять нанівець доходи, потребують додаткових витрат та зумовлюють швидке наростання фінансових проблем.

Дефіцит ліквідних коштів призводить до виникнення ризику втрати ліквідності, порушення нормативних вимог центральних банків, штрафних санкцій і, що найнебезпечніше для банку - до втрати депозитів.

І навпаки, високий рівень ліквідності породжує дилему „ліквідність - прибутковість", адже найліквідніші активи не генерують доходів. Якщо фактична ліквідність значно перевищує необхідний рівень або встановлені нормативи, то діяльність банку негативно оцінюється акціонерами, адже невикористані можливості щодо отримання прибутку призводять до зниження вартості бізнесу.

Результати багатьох досліджень показують, що управління ліквідністю можна здійснювати двома способами: через нагромадження ліквідних коштів шляхом створення їх запасу у касі та коррахунках або ж набуття на грошовому ринку.

На практиці існує багато різних підходів до оцінки ліквідності, але звести всі ці підходи до єдиної системи показників ліквідності досить складно. Тому виник напямом статистичної оцінки ліквідності на базі комплексного інтегрального статистичного показника. Статистичність оцінки ліквідності банку полягає в об'єктивному визначенні суттєвості впливу внутрішніх і зовнішніх чинників на ліквідність.

До внутрішніх чинників відносять достатність капіталу, якість активів, фінансовий стан позичальників, структуру та стабільність депозитної бази банку, репутацію банку, а до зовнішніх - стан грошового ринку, регулятивні обмеження в країні тощо. Здійснюють таку оцінку за допомогою дисперсійного, кореляційно-регресійного, дискримінантного, компонентного аналізу.

Поряд з цими методами найбільш широко використовується аналіз, який показує наскільки банк дотримується обов'язкових нормативних вимог щодо ліквідності. Такі вимоги встановлюються з урахуванням нагромадженого досвіду та конкретних економічних умов у країні. Це дає змогу здійснювати контроль за ліквідністю банків та підтримувати необхідний рівень ліквідності банківської системи в цілому.

Здебільшого з цією метою застосовується метод коефіцієнтів, який дає можливість не тільки оцінити рівень ліквідності окремого банку, але й здійснювати порівняльний аналіз ліквідності різних за розмірами банків.

Подібна практика діє в Україні. Національний банк України своєю постановою від 28 серпня 2001 року № 368 затвердив Інструкцію про порядок регулювання діяльності банків України, якою встановлено такі нормативи ліквідності:

- норматив миттєвої ліквідності (> 20%) ;
- норматив поточної ліквідності (> 40%);
- норматив короткострокової ліквідності (> 20%).

Всебічна та чітка оцінка ліквідності комерційного банку дає можливість отримати максимум інформації для аналізу його фінансової стійкості та кредитоспроможності.

Отже, банк вважається ліквідним, якщо він має можливість постійно і безперервно виконувати свої зобов'язання, проводити активні операції та забезпечити поповнення ліквідних коштів у будь-який момент часу через запозичення коштів на ринку за середньою ставкою або реалізацію своїх активів без суттєвої втрати їх вартості.

Науковий керівник: доц. Олійник В. М.